

Н. О. Антонюк, І. Ю. Новаковська

ПРАВОВІ ВИСНОВКИ ОБ'ЄДНАНОЇ ТА ВЕЛИКОЇ ПАЛАТ У КРИМІНАЛЬНІЙ ЮРИСДИКЦІЇ

 ПРОВОА
ЄДНІСТЬ
РЕДАКЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ
ВИДАНЬ

Київ • Алерта • 2024

УДК 343.18.038(477)
А72

Антонюк Н. О., Новаковська І. Ю.

А72 Правові висновки об'єднаної та Великої палат у кримінальній юрисдикції. Київ: Алерта, 2024. 212 с.

ISBN 978-617-566-826-9

Збірник містить правові висновки щодо застосування норм Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, сформульовані об'єднаною та Великою палатами, судовими палатами Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. Допомогає проаналізувати та узагальнити судову практику касаційного суду у кримінальній юрисдикції. Правові висновки розміщено з урахуванням розділів Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, що полегшує пошук необхідної інформації.

Збірник буде цікавим суддям, працівникам органів досудового розслідування, прокуратури, адвокатам, юристам, викладачам, студентам, науковим працівникам та аспірантам.

УДК 343.18.038(477)

ISBN 978-617-566-826-9

© Антонюк Н. О.,
Новаковська І. Ю., 2024,
© Видавництво «Алерта», 2024.

ЗМІСТ

ВИСНОВКИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	11
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	
КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	11
Дія закону України про кримінальну відповідальність у часі	11
Чи можливе кримінальне переслідування після притягнення до адміністративної відповідальності?	14
Чи можна кваліфікувати діяння неосудної особи як замах на вчинення кримінального правопорушення?	15
Чи наявна кваліфікуюча ознака «повторність» у першому і наступних однорідних або тотожних злочинах в одному кримінальному провадженні?	17
Чи можна звільнити особу від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК України, якщо настала смерть потерпілого?	19
Як обчислювати диференційовані строки давності притягнення особи до кримінальної відповідальності?	21
ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ	23
Чи призначається додаткове покарання у випадку, коли обвинувачений не обіймав певну посаду або не займався певною діяльністю на час вчинення кримінального правопорушення?	23
Чи можна призначити покарання у виді довічного позбавлення волі за замах на вчинення злочину?	23
Які правила призначення покарання у випадках встановлення винуватості засудженого у кількох злочинах, одні з яких вчинено до, а інші – після постановлення першого вироку?	25
Які правила призначення покарання за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків в одному кримінальному провадженні?	27
Які правила призначення покарання у випадку наявності повторності кримінальних правопорушень?	31
Який механізм призначення покарання у випадку вчинення кримінальних правопорушень, частина з яких вчинена до першого вироку, а інша частина – між обома вирокami?	32
Які правила призначення остаточного покарання у випадку, коли кримінальні правопорушення за новим вирокom вчинені до постановлення декількох попередніх вироків, за які особа засуджена до покарань, що належить відбувати реально?	34
Які правила призначення покарання у випадку, коли особа вдруге звільняється від його відбування з випробуванням?	35

Які правила призначення покарання, якщо штраф за попереднім вироком сплачено до ухвалення нового вироку?	39
Які правила призначення покарання у виді позбавлення волі до постановлення двох вироків по інших справах, кожен із яких виконується самостійно?	41
Чи застосовується амністія у випадку вчинення кількох злочинів, які утворюють сукупність?	42
Яким чином зараховується строк попереднього ув'язнення у строк покарання в контексті дії КК України у часі?	43
Чи застосовується амністія до особи, яка вчинила злочин під час іспитового строку?	45
Чи потрібно призначати покарання неповнолітньому, який звільняється від покарання?	47

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	48
Як кваліфікувати вбивство однієї людини і замах на життя іншої?.....	48
Що має значення для встановлення стану сильного душевного хвилювання?	49
Що потрібно розуміти під поняттям «злочину, пов'язаного із домашнім насильством»?	50
Чи застосовується ст. 5 КК України в контексті зміни диспозицій ч. 4 ст. 152 КК України та ч. 3 ст. 153 КК України?.....	52
Чи можуть збитки виражатися у формі неотриманого прибутку за ст. 176 КК України?	55
Як кваліфікувати крадіжку, вчинену в умовах воєнного або надзвичайного стану?.....	56
Що потрібно розуміти під поняттям «сховище» у кримінальних правопорушеннях проти власності?.....	57
Як кваліфікувати проникнення до телекомунікаційного колодязя?.....	59
Що потрібно розуміти під «проникненням» як кваліфікуючої ознаки розбою?	60
Як потрібно кваліфікувати проникнення, здійснене під психічним примусом?.....	63
Які є форми вчинення шахрайства та який момент його закінчення?... 64	64
Чи виключає наявність механізму повернення надміру сплачених коштів кваліфікацію діяння за ст. 190 КК України?	67
Чи відбулася декриміналізація складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 203–2 КК України?	70
Чи охоплюється стан сп'яніння об'єктивною стороною кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК України?	72

Чи призначається додаткове покарання особі, яка не мала права керувати транспортним засобом?	73
Які умови добровільного звернення особи до лікувального закладу на підставі положень ч. 4 ст. 309 КК України?.....	74
Чи є офіційним документом декларація про доходи та майновий стан осіб, які звернулися за призначенням усіх видів соціальної допомоги?	76
Що потрібно розуміти під зловживанням владою представником влади?	77
Які критерії віднесення органів державної влади до правоохоронних? 80	
Чи є істотною шкода обов'язковою ознакою складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 365 КК України?	82
Чи є офіційним документом декларація про готовність до експлуатації об'єкта в розумінні ст. 366 КК України?.....	84
Чи є кримінально караним за ст. 366–3 КК України подання декларації в іншій формі, ніж передбачена законом, через релігійні переконання?	85
Хто є суб'єктом вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 369–2 КК України?	87
Які форми бездіяльності військової влади за ст. 426 КК України?	89
Хто може бути суб'єктом вчинення злочину, передбаченого ст. 437 КК України?.....	92
ВИСНОВКИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	96
МОВА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ	96
Якою мовою потрібно подавати скарги до суду?.....	96
ГРУПА ПРОКУРОРІВ, СЛІДЧИХ, ВІДВІД ОПЕРАТИВНОМУ ПРАЦІВНИКУ	97
У якій формі приймається рішення про визначення прокурора чи групи прокурорів у конкретному кримінальному провадженні?	97
У якій формі приймається рішення про визначення групи слідчих чи старшого слідчої групи у конкретному кримінальному провадженні?	99
Чи може бути надана постанова про визначення слідчого чи групи слідчих під час апеляційного чи касаційного перегляду судових рішень?	99
Чи можна заявити відвід оперативному працівнику?.....	101
ЗАХИСНИК.....	102

Якими документами підтверджуються повноваження захисника у кримінальному провадженні?	102
Чи потрібно залучати захисника особам з психічними вадами внаслідок вживання наркотичних засобів?	103
ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВИТРАТИ, ЦИВІЛЬНИЙ ПОЗОВ, СУДОВИЙ ЗБІР	104
Якою є процесуальна форма вирішення питання щодо розподілу процесуальних витрат?	104
Як розподілити процесуальні витрати, якщо особу звільнено від кримінальної відповідальності з підстав, передбачених ст. 49 КК України? ...	105
Чи можна звернутися до суду з цивільним позовом без попереднього звернення до МТСБУ із заявою про виплату страхового відшкодування в межах кримінального провадження?	107
Чи стягується судовий збір при вирішенні цивільного позову у межах кримінального провадження?	109
ВПІЗНАННЯ ЗА ФОТОЗНІМКАМИ, СЛІДЧИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ, ЕКСПЕРТИЗА	110
Чи можна проводити впізнання за фотознімками, якщо є можливість пред'явити для впізнання саму особу?	110
Чи є допустимими показання, надані під час слідчого експерименту?	110
Коли залучення експерта є обов'язковим?	112
НЕДОПУСТИМІСТЬ ДОКАЗІВ	114
Чи є допустимою експертиза, призначена слідчим, який не входив у групу слідчих?	114
Чи є порушенням КПК відсутність у матеріалах справи постанови про залучення до конфіденційного співробітництва?	115
Чи є недопустимим протокол НСРД у випадку його складення поза межами строку, встановленого ч. 3 ст. 252 КПК України?	116
Чи потрібно підтверджувати походження коштів, використаних під час НСРД?	117
Чи є допустимими докази, якщо не відкрито процесуальні документи, які стали підставою проведення НСРД?	118
Які наслідки невідкриття медичних документів, які стали підставою для складання висновку експерта?	120
Доручення досудового розслідування іншому органу у разі неефективності його здійснення	122
Чи є допустимими докази, передані до органу досудового розслідування з порушенням строку?	124
ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ СУДДІ	125
Хто може вручити повідомлення про підозру судді?	125

СТРОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	128
Як обрахувати період ознайомлення сторони захисту з відкритими матеріалами, який не включається у строк досудового розслідування? ..	128
Чи включається у строк досудового розслідування період ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами сторони захисту?	130
Ким продовжується строк досудового розслідування в об'єднаних кримінальних провадженнях?	132
Чи стосується обмеження щодо застосування п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України виключно Розділом II Особливої частини КК України? ..	133
До яких кримінальних проваджень застосовується п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України?	135
ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ	
ТА ОБВИНУВАЛЬНИЙ АКТ	136
Про розбіжності у викладі фактичних обставин діяння у повідомленні про підозру та обвинувальному акті	136
СУД ПРИСЯЖНИХ	138
Чи виникає право на суд присяжних під час перегляду судових рішень в апеляційному чи касаційному порядку, або ж за нововиявленими чи виключними обставинами?	138
Які часові межі роз'яснення права на суд присяжних?	139
Чи потрібно роз'яснювати право на суд присяжних залежно від стадії інкримінованого злочину?	141
ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЯ	142
Проведення дистанційного судового провадження за участю обвинуваченого	142
ТАЄМНИЦЯ НАРАДИ СУДДІВ	143
Коли порушення таємниці наради суддів є істотним порушенням вимог КПК України?	143
НАСЛІДКИ НЕПРИЙНЯТТЯ ЗАПЕРЕЧЕНЬ	
НА УХВАЛУ СЛІДЧОГО СУДДІ	144
Які наслідки неприйняття місцевим судом заперечень на ухвалу слідчого судді?	144
АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ	
УХВАЛ СЛІДЧОГО СУДДІ	145
Які ухвали слідчого судді підлягають апеляційному оскарженню, оскільки не передбачені КПК України?	145
Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на бездіяльність слідчого, прокурора, що полягає у невнесенні відомостей до ЄРДР?	146

Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді про скасування арешту майна?	148
Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді про порядок зберігання речових доказів шляхом їх передачі в управління Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів?	148
Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді щодо скарги, поданої в порядку ст. 206 КПК України?	150
Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою за відсутності підозрюваного?	151
Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді про встановлення процесуального строку?	152
Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала слідчого судді про призначення перевірки на предмет дотримання вимог законодавства у певній сфері?	153
Чи може потерпілий оскаржити ухвалу слідчого судді про скасування повідомлення про підозру?	154
Хто може оскаржити ухвалу слідчого судді про зміну обраного запобіжного заходу?	155
АПЕЛЯЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ	156
Чи може потерпілий оскаржити застосування амністії під час виконання вироку?	156
Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала про повернення обвинувального акта в порядку глави 25 Закону № 2617-VIII?	157
Чи підлягає апеляційному перегляду ухвала судді (суду) про арешт майна?	158
Чи підлягає апеляційному оскарженню ухвала суду про роз'яснення судового рішення або відмову у його роз'ясненні?	160
Чи можна оскаржити ухвалу про закриття кримінального провадження в частині пред'явленого обвинувачення?	161
Чи може прокурор, який включений до групи прокурорів, оскаржити судові рішення?	162
Чи можуть інші особи, у тому числі й свідок, оскаржити вирок?	163
Хто може оскаржити судові рішення щодо юридичної особи?	164
Чи вправі підозрюваний відмовитися від апеляційної чи касаційної скарг захисника?	165
З якого моменту потрібно обчислювати строк на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді?	166
З якого моменту потрібно обчислювати строк на апеляційне оскарження ухвали слідчого судді, постановленої без виклику особи?	167

З якого моменту потрібно обчислювати строк на апеляційне оскарження вироку, постановленого без виклику особи?	168
Які дії апеляційного суду після відкриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою на судові рішення, яке не підлягає апеляційному оскарженню?	168
Чи можна залишати без руху апеляційну скаргу на ухвалу слідчого судді?	170
Які умови повторного дослідження доказів апеляційним судом?.....	171
Чи вправі суд першої інстанції застосувати закон про більш тяжке кримінальне правопорушення після скасування апеляційним судом вироку за апеляційною скаргою прокурора чи потерпілого?.....	173
Чи може суд першої інстанції при повторному розгляді кримінального провадження не застосувати раніше застосовані положення ст. 75 КК України?.....	176
Чи вправі апеляційний суд постановляти так звані «окремі ухвали»? ..	178
Чи зобов'язаний апеляційний суд роз'яснювати факт закінчення строків, передбачених ст. 49 КК України?	180
ФОРМА СУДОВОГО РІШЕННЯ	
АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ	181
Чи може апеляційний суд за результатами судового розгляду постановити одночасно вирок та ухвалу щодо різних осіб?.....	181
У якій формі апеляційний суд приймає рішення після призначення менш суворого покарання, яке потрібно відбувати реально?.....	182
У якій формі апеляційний суд приймає рішення у випадку виключення зі строку покарання строку попереднього ув'язнення?.....	183
У якій формі апеляційний суд приймає рішення, якщо змінює покарання у виді позбавлення чи обмеження волі, від відбування якого особу було звільнено з випробуванням на підставі ст. 75 КК України, на штраф?	184
Яке рішення повинен прийняти апеляційний суд після перегляду виправдувального вироку у випадку смерті обвинуваченого під час апеляційного розгляду?	186
КАСАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ	187
Чи можуть бути предметом касаційного перегляду судові рішення, якими вирішено питання виконання вироку?	187
Чи підлягають касаційному оскарженню судові рішення щодо застосування амністії?	188
Чи підлягають касаційному оскарженню ухвали апеляційного суду за результатами перегляду ухвал місцевого суду про продовження застосування примусових заходів медичного характеру?.....	189

Чи може потерпілий оскаржити суворість призначеного засудженому покарання в касаційному порядку?	190
Чи може прокурор в касаційному порядку оскаржити судові рішення щодо цивільного позову, якого він не заявляв?	191
Яке рішення потрібно прийняти суду касаційної інстанції, якщо настала смерть засудженого після подання ним касаційної скарги?	192
Яке рішення потрібно прийняти суду касаційної інстанції після відкриття касаційного провадження у випадку повторної подачі апеляційної скарги, за результатами розгляду якої суд апеляційної інстанції постановив остаточне рішення, що не підлягає касаційному оскарженню?	194
Яке рішення потрібно прийняти касаційному суду за наслідками розгляду касаційної скарги внаслідок втрати чинності через неконституційність певної норми КК України?	196
Які дії касаційного суду за результатами касаційного розгляду, якщо у касаційній скарзі порушено питання погіршення правового становища особи, а норма КК втратила чинність?	197
Який суд (об'єднана палата чи ВП ВС) розглядає кримінальне провадження, в якому йдеться про відступ від висновку, зробленому у раніше ухваленій постанові об'єднаної палати?	198
ПРОВАДЖЕННЯ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ	200
Який суд розглядає питання кримінального провадження за нововиявленими обставинами, переданого із ліквідованого суду?	200
Чи підлягають перегляду за нововиявленими обставинами ухвали слідчих суддів?	200
ВИРОК НА ПІДСТАВІ УГОДИ	203
Чи підлягає оскарженню вирок на підставі угоди, умови якої не відповідають нормам матеріального та процесуального законів?	203
Чи може оскаржити вирок на підставі угоди особа, яка не є стороною цієї угоди?	204
ПРИВАТНЕ ОБВИНУВАЧЕННЯ	205
Чи обов'язкова участь прокурора у кримінальних провадженнях у формі приватного обвинувачення?	205
Чи підлягає закриттю кримінальне провадження після перекваліфікації діянь особи на кримінальне правопорушення приватного обвинувачення?	207
Яке значення терміну «найманій працівник» за п. 3 ч. 1 ст. 477 КПК (в редакції Закону № 767-VII)?	209

Наукове видання

*Антонюк Наталія Олегівна
Новаковська Іванна Юріївна*

ПРАВОВІ ВИСНОВКИ ОБ'ЄДНАНОЇ ТА ВЕЛИКОЇ ПАЛАТ У КРИМІНАЛЬНІЙ ЮРИСДИКЦІЇ

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
В. С. Жиборовський

Підписано до друку 14.03.2024 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 12,32.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25, (099) 607-97-62.

E-mail: alerta.pravoaednist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.